

KLGF-bladet

nr 57

Medlemsblad för Kalmar läns Genealogiska Förening

Årgång 14,
November 2005

Adress: Per Carlzon, Storgatan 50, 361 33 EMMABODA

Hemsida på internet: <http://www.klgf.com>

ISSN 1653-087X

Målningen tillhör redaktören

Denna s.k. gåramålning är från Boda Glasbruk och är målad av glasformgivaren Fritz Kallenberg. Det är inte den enda målning han har gjort, jag vet om åtminstone ett par till.

Man har en föreställning om att gåramålningar bara finns i Skåne,

men det är säkerligen en företeelse som är spridd över hela landet.

Det var ju ett tag populärt med gårdsfotograferingar och då helst taget från luften.

Hur är det egentligen med just gåramålningar inom vårt område. På an-

dra håll inventerar man dessa och vi kanske skulle göra det också. Hör av dig till redaktionen om du vet om någon eller kanske har en själv. Det vore bra om du kunde skicka med en bild också, så kommer vi att publicera dessa bilder i kommande tidningar.

Redaktionskommittén för medlemsbladet är: Jan Jutefors, Alva Lilja, Gösta Alexandersson
Artiklar, frågor och efterlysningar skickas till: KLGf, Ryssbyvägen 15, 380 30 Rockneby

Medlemsavgift 2005: 100:-; familjemedlem: 20:-. Postgironr 436 19 72-5.

Ovärderlig hjälp

Jag tror de flesta som forskar är överens med mig om att forskningen kan karaktäriseras som ett gigantiskt pussel. Det är långtifrån säkert – för att inte säga otroligt – att man sitter med alla bitarna själv. Oftast behöver man hjälp – inte bara med bitarna utan också för att se mönster och sammanhang. Vi sitter alla med olika pusselbitar. Tyvärr finner vi inte alltid alla pusselbitar, men i regel så pass att vi ändå kan skapa oss en hygglig bild av hur vår släkt ser ut och har sett ut. Man kan finna pusselbitar var och när man minst anar det.

Jag hade under några års tid forskat på min morfars mors släkt. Den har sitt ursprung i byn Fröbbebestorp, Torsås kommun. Tack vare Tomas Alriksson fick jag kontakt med en släkting, Peter I:sson Fröberg. Han hade själv forskat på sin farfars fars sida. Min morfars mor och Peters farfars far, Peter Larsson Fröberg, var halvsyskon, och därmed fick jag väldigt mycket om den delen av släkten. Peters uppgifter ledde till mig USA och det ena gav det andra och så

småningom hade jag fått kontakt med en väldig massa amerikanska släktingar. Vi härstammade ifrån Lars Pehrsson (1808-1886) i Fröbbebestorp, och jag hade vid några tillfällen funderat över om det fanns något kort på honom, men inte funnit något. Jag hade givit upp hoppet då jag plötsligt en dag fick ett kort över emailen från USA som eventuellt föreställde honom. Avsändaren, Gordon Hamilton Lewis (för övrigt ännu en släkting), var dock osäker eftersom hans mor hade skrivit ”my grandparents in Sweden”. Det kunde således vara både mormor/morfar och farmor/farfar. Han kunde även tänka sig att det var Peter Larsson Fröbergs svärföräldrar. Vi kunde ganska så snart utsluta den möjligheten och istället koncentrera oss på Lars Pehrsson och Christina Olsdotter alternativt Lars Fredrik Nilsson och Gustafva Larsdotter. Lars F Nilsson och Gustafva Larsdotter bodde i Östergötland och fotografiet var taget i Karlskrona. Lars Pehrsson och Christina Olsdotter däremot bodde endast några mil

därifrån. Jag jämförde bilden på Lars Pehrsson med bilder på dennes barn och noterade vissa likheter, men det var inga bevis på något sätt. Det hela lades på is, men om jag skulle ha satt mina pengar på någon av dem så var det släktingarna i Fröbbebestorp.

Det dröjde en tid sedan fick jag kontakt med Durenne Dickens. Hon härstammade ifrån Lars Pehrssons andra gifte och hade en likadan bild som Gordon Hamilton Lewis hade. Durenne var emellertid säker på sin sak. Det var Lars Pehrsson och dennes andra hustru, Maria Månsdotter. Eftersom Durenne inte härstammade ifrån Lars F Nilsson och Gustafva Larsdotter så fanns det heller ingen anledning till varför hon skulle ha ett foto på dessa. Många olika små pusselbitar gjorde att vi kunde sluta oss till att det var Lars Pehrsson och Maria Månsdotter.

Christina Olsdotter dog 1856. Fotografen, Johan Fredrik Hansen, som tog bilden öppnade ateljén 1865.

Per

Innehållet i detta nummer:

Kurser	sid 4
Bref från Påskallavik	sid 5
Kusin, syssling, brylling och pyssling - bakgrunden till våra släktskapsord ... Marika Lagervall	sid 6
Några glimtar från Släktforskar dagarna 2005 ... Alva Lilja	sid 8
Svenska Ostindiska kompaniet ... Gösta Alexandersson	sid 8
Stockholm och dess roteindelningar 1878-1926 ... John Sidén	sid 9
Porträttfynd	sid 11
Släktforskerservice på biblioteken ... Jan Jutefors	sid 11
Efterlysningar	sid 12
Säljes	sid 12

Kalmar Läns Genealogiska Förening

Postadress: c/o Per Carlzon, Storgatan 50, 361 33 EMMABODA
E-post: klgf2001@hotmail.com

Styrelse:

Ordförande:

Per Carlzon, Storgatan 50, 361 33 EMMABODA Tfn: 0471- 123 36
E-post: percarlzon@globalnet.net

Vice ordförande:

Alva Lilja, Björkenäsvägen 41, 393 59 KALMAR Tfn: 0480- 47 23 12
E-post: alva.lilja@swipnet.se

Sekreterare:

Gösta Alexandersson, Korvmakaregränd 6, 393 64 KALMAR Tfn: 0480- 47 42 42
E-post: gosta.alexandersson@swipnet.se

Kassaförvaltare:

Margareta Ågren, Torsgatan 78, 387 34 BORGHOLM Tfn: 0485- 772 02
E-post: yuf746z@tninet.se

Ledamöter:

Alva Carlsson, Sveagatan 22, 361 31 EMMABODA Tfn: 0471- 124 96
E-post: alva.carlsson@swipnet.se

Anders Elofsson, Sporsjö 2143, 380 31 LÄCKEBY Tfn: 0480-607 07
E-post: anders@elofsson.ws

Conny Gustavsson, Tors gränd 3, 385 32 TORSÅS Tfn: 0486- 108 30
E-post: conny.gu@telia.com

Jan Jutefors, Ryssbyvägen 15, 380 30 ROCKNEBY Tfn: 0480- 665 65
E-post: jan.jutefors@telia.com

Gullan Olsson, Magistratsgatan 12 B, 392 35 KALMAR Tfn: 0480-177 07
E-post: gullan.olsson@netatonce.net

Suppleanter:

Birgitta Berkemar, Törevägen 13, 393 64 KALMAR Tfn: 0480- 47 34 86
E-post: birgitta.berkemar@telia.com

Birgitta Gustafsson, Linnégatan 2A, 382 32 NYBRO Tfn: 0481- 172 52
E-post: birgitta.gustafsson@nybro.se

Siv Mattson, Tre vänners väg 53, 393 59 KALMAR Tfn: 0480- 181 52
E-post: sinima@telia.com

Nils Eriksson, Spårvägen 8, 385 50 SÖDERÅKRA Tfn: 0486- 216 08
E-post: majiron.nils@telia.com

Biblioteksansvarig:

Anders Elofsson

Redaktionskommitté för KLGF-bladet:

Alva Lilja, Gösta Alexandersson, Jan Jutefors

KLGF-bladet

Medlemsblad för
Kalmar läns Genealogiska Förening

ISSN 1653-087X

Upplaga: 500 ex

Ansvarig utgivare:

Per Carlzon

Organisationsnummer:

83 24 81 - 2981

Redaktör och layout:

Jan Jutefors

Manus skickas till:

Jan Jutefors
Ryssbyvägen 15
380 30 ROCKNEBY
jan.jutefors@telia.com

Redaktören förbehåller sig rätten
att redigera innehållet.

**Citat ur KLGF-bladet får göras,
om källan anges. För hela artiklar
hänvisas till författaren.**

Författarna är själva ansvariga för
innehållet i artiklarna.

Medlemsavgift 2005:

100:-, Familjemedlem: 20:-

PlusGiro: 436 19 72-5 KLGF

Adressändring:

KLGF c/o Jan Jutefors
Ryssbyvägen 15,
380 30 ROCKNEBY
E-post: jan.jutefors@telia.com

Höstkursen

Plats: Högalids Folkhögskola i Smedby

Dag: 12 November

Tid: Samling och registrering kl. 08.45

Program:

9.00 **Okänd fader och barnhusbarn.**

Ragnar Fornö, Stockholm

10.20 Kaffe

10.40 **Så reste man i Sverige före bilismen.**

Aron Axelsson, Växjö berättar om väghållning, skjutsning, gästgiverier, postbefordran, pass mm

12.00 Lunch

13.00 **Sjöfarten på ostkusten.**

Hans Rosengren från Sjöfartsmuseet berättar

14.20 Kaffe

14.40 **PLF och CD-skivorna för Kalmar Län.**

Sam Blixt visar och pratar om PLFs arbete.

Pris: 240 kr

Anmälan: Per Carlzon telefon 0471- 123 36
eller percarlzon@glocalnet.net senast 6 november

Behöver du specialkost måste du tala om det vid anmälan.

Du kan hitta vårt fullständiga program på **Kalendarium** på Sveriges Släktforskarförbunds hemsida www.genealogi.se och klicka på Kalendarium i vänsterspalten. Du hittar givetvis vårt program även på vår egen hemsida www.klgf.com

Cirkelledarkurs Släktforskning

Denna kurs planerar vi till våren och hur omfattande den kommer att bli beror på oss själva och vad vi vill.

Den kommer att bestå av två delar.

Del 1 belyser allt som man ställs inför som kursledare och administratör.

Del 2 belyser de moment som ska ingå i en grundkurs för släktforskare.

Den första delen kommer att tas om hand av någon från studieförbundet och vid den andra delen så kommer vi att ha olika föreläsare från släktforskarrörelsen.

Vi kommer att göra detta som vecko-slutskurs någon gång under våren.

Avgift: kostnadsfri

Anmälan: Jan Jutefors

jan.jutefors@telia.com

Tillägg till höstprogrammet

Studiecirkel för släktforskare

Vecka 42 startar två kurser i Torås
Kursledare: Conny Gustavsson, tfn:
0486- 108 30

Släktforskarhjälp

Plats: Biblioteket i Nybro

Dag: Lördag 19 november

Lördag 21 januari 2006

Kl: 13.00 - 16.00

Specialvisning för handikappade

Plats: Biblioteket i Kalmar

Dag: Torsdag 10 november

Tid: kl 10.00 - 13.00

Bref från Påskallavik

den 27 Jan 1897

Bästa Broder med Sväge!
God fortsättning på nyåret!

Hjertlig tack för Julklappen. Jag har tänkt skrivit till eder sen först på nyåret och skickat eder nyårskot för det har liggat här och väntat sedan dagana efter Jul.

Ni har väl inte fått veta hvarsom jag fick i Julklapp. Jag fick af Fru Svensson två tyger till bluslif (mycket vackra) ett förkläde, ett syskrin, en broschnål, en Eau-de-Colonge-flaska, en tvål, och en tiokrona.

Som det är Karl i morgon så får jag den höga äran att gratulera och på samma gång önska godt nyår, fastän det är bra sent, men vi är ännu i första månaden, också får ni tänka på mina förhållanden, det är närsom det blir tillfälle. Kapten Svensson kom hem den 17 Jan, och vi härpå lära veta att vi har honom hemma för främmande är inte så långt efter. Han skall resa till ~~Christiana~~ Kristianstad o Landskrona i denna veckan, så då har vi honom borta i åtta dagar, men jag tycker det är roligt närsom han är hemma, för han är snäll, och litet mera rörelse här.

Jag trifs så utmärkt godt här. Jag har ett mycke godt bemötande så allting går så bra, eget rum har jag som frun lofvade i sitt bref. I nästa vecka får vi främmande i från Norrköping som skall stanna här en liten tid, vet ej om det blir mer än en Fröken.

Det kan väl intresera er något att höra om Hönsgården. Först får jag meddela att de värper så dåligt just

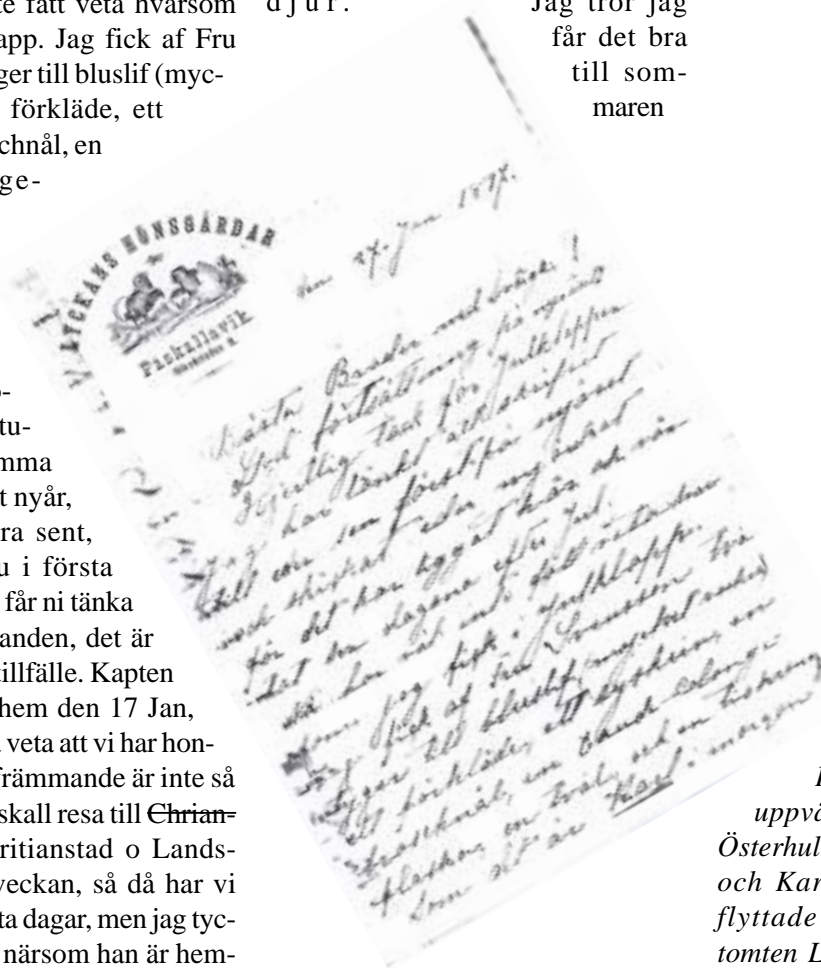
nu, men vi har ändå en maskin i värksamhet, om fjorton dagar så får vi kycklingar, vi har två maskiner, i hvarje maskin får plats 100 ägg och till hvarje kläckning åtgår 21 dagar, så nu när som hönsen börjar värpa litet mera så ska vi sätta båda maskinerna i arbetsamhet så då kan ni tänka er det ska blifva litet smådjur.

Jag tror jag får det bra till sommaren

nyheter. Ni har väl varit på många Julkalas?

Hälsningar medföljer

Ida

Ida Pettersson född 27 oktober 1871 sände detta brev till sin bror Karl Johan Österberg.

Karl Johan var född och uppväxt i Mortorp, på gården Österhult 1. 1892 såldes gården och Karl Johan och systemen Ida flyttade till Kalmar. Han köpte tomten Lindölundsgatan 1, som då hette tomt 935, Per Olssons kolycka. Här byggdes ett hyreshus, som senare byggdes till i omgångar. Han drev lanbruk med kor och hästar och arrenderade mark av staden, Kraners hägne, på den plats där Stagneliusskolan ligger idag.

Ida fick arbete på Lyckans Hönsgård i Påskallavik. Senare gifte hon sig med sjökaptan Magnus Nilsson och stannade därmed i Påskallavik hela livet.

som Jag nu ser det, vi har en menniska som ska omtaga alla göromålen för Hönsens räkning, så jag skall endast hafva tillsyn att det blir ordentligt gjort. Nu har Frun tillseende merändels sjelf. Ägg i maskin det skall jag hafva handa om. Afvels ägg som vi komma att sälja i vår får Frun 3 kr dussint för. Nu får det vara nog för denna gång, när ni får tillfälle kan ni ju skriva några rader och tala om

Kusin, sysling, brylling och pyssling - Bakgrunden till våra släktskapsord

Av Marika Lagervall

(doktorand i nordiska språk vid Göteborgs universitet)

Som släktforskare har man ett stort behov av ord för olika typer av släktskap så att man kan prata om sin släkt utan att bli missförstådd. Helst ska man också kunna göra sig förstådd även utanför Sveriges gränser, t.ex. på engelska och i övriga Norden. Jämfört med många av våra närmaste språkgrannar har svenskan ett ovanligt stort och nyanserat ordförråd för att beskriva släktskap.

Till skillnad från engelska, franska och delvis norska skiljer vi på släkt på farssidan och släkt på morssidan för många slags relationer. Vi har t.ex. morfar och farfar, moster och faster, brorsson och systerson. Vi kan också specificera exakt vem vi menar genom att prata om farfars far, farmor far, morfars far eller mormors far medan t.ex. engelskan här använder termen *great-grandfather* för alla. Relationer med personer i samma generation som en själv kan uttryckas med ett nummer och efterleden -manning, t.ex. *fyrmanning* om en person med samma farfars farfar som en själv, alltså besläktad i fjärde led.

Det är dock på de flesta ställen i landet vanligare att uttrycka samma sak med ordet *brylling*, liksom man vanligen uttrycker tremänningar med *sysling* och femmänningar ibland med *pyssling*. Släkt i andra led uttrycks vanligen med *kusin*. Dessa ord är dock mer ogenomskinliga och svårförståeliga och risken för missförstånd är mycket större här, särskilt som det förekommer dialektala

skillnader inom landet och skillnader gentemot besläktade ord i våra närmast besläktade grannspråk. Jag ska här göra ett försök att reda ut vad de våra mest ogenomskinliga släktskapsord egentligen betyder och vad de kommer från. Jag ska även göra jämförelser med vad det heter i några andra, besläktade, europeiska språk. Nedan ska jag gå igenom orden ett i taget med början i ordet *kusin*. Alla orden har dock gemensamma beröringspunkter och går inte helt att hålla isär.

Kusin

Kusin är inlånat från franskan och finns belagt i svenska från 1690-talet. Det kommer ursprungligen från *cosinus*, som är en förkortning av det latinska *consobrinus* med betydelsen 'mosters barn'. Detta ord kommer i sin tur från en bildning till ordet *soror* 'syster'. Betydelsen kom senare att utvidgas till att omfatta alla typer av kusiner. Den enda skillnad som görs i franska är mellan könen med en maskulinform och en femininform.

Spanska och italienska, som är närbesläktade med franskan, har andra bildningar för 'kusiner', men skiljer inte heller på kusiner på morssidan och farssidan. Det latinska ordet finns dock kvar i spanska *sobrin*/*sobrina*, men det betyder här 'brors eller systers son eller dotter' i stället för 'kusin'.

Under frihetstiden, särskilt på 1700-talet, hade franskan och den franska kulturen ett enormt inflytande på norra Europa och ordet *kusin* finns också inlånat i de flesta av de nord-

och västeuropeiska språken, t.ex. svenska, norska, danska, engelska och tyska. I engelska och svenska har man en form för alla slags kusiner, både manliga och kvinnliga, medan norska och danska enbart har lånat in den feminina formen. I betydelsen 'manlig kusin' har de i stället ordet *fetter/fætter* som är lånat från det tyska *Vetter* med samma betydelse. Detta ord är en avledning till ordet *fader*, jämför tyska *Vater*, och det betydde äldst 'farbror'. Det har sedan genomgått en annan slags betydelseförändring än *kusin*. Tyskan har dock lånat in både den maskulina och den feminina formen av franskan och har därför två ord för 'manlig kusin', *Vetter* och *Cousin*.

Det finns dock också andra ord som kan beteckna olika typer av kusiner. I norska och danska kan man använda *søskenbarn* (da. *søskendebar*) för alla slags kusiner. Det är dock inte lika vanligt förekommande som kusine och *fætter*. Detta ord har även en parallell i isländska *systkinabörn* med samma betydelse och i det svenska *syskonbarn*, som dock snarare betyder 'barn till ens syskon'. Denna betydelse förekommer också i norska och danska. Eftersom ordet är dubbeltydigt är det inte svårt att förstå perspektivförskjutningen mellan 'barn till (två eller flera) syskon' och 'barn till någons syskon'. I det ena fallet är det en utomstående betraktare och i det andra en som är nära besläktad med någon annan.

Sysling

Eftersom vi i svenskan betecknar

'kusin' med ett inlånat ord kan man anta att det har funnits ett annat ord innan som detta inlånade ord har trängt undan. Detta finner vi dock inte i ordet syskonbarn utan i de nuvarande orden för tre- och fyrmänning, alltså sysssling och brylling.

Syssling är bildat till ordet syster och hade i fornsvenskan betydelsen 'kusin på mödernet'. Den nära släktskapen med ordet syster syns tydligt i den isländska motsvarigheten syst-rungur/systrunga 'son respektive dotter till en moster' och även i det nynorska systrung 'son till en moster'. Det är alltså bildat på samma sätt som det latinska consobrinus som jag nämde ovan, men har gått ett steg längre i betydelseförändringen.

Övergången från 'tvåmanning' till 'tremänning' har förmodligen skett efter att kusin lånades in och då har betydelsen även utvidgats till att omfatta släkt även på farssidan.

Bortsett från det nynorska systrung finns detta ord inte bevarat i norska och danska och det har inga direkta motsvarigheter i engelska, tyska och franska. I norska använder man ordet tremänning och i danska talar man om næst søskende barn medan man i de tre andra språken gör en omskrivning med ordet kusin, t.ex. engelska second cousin ordagrant 'andre kusin'. Ett liknande uttryck finns i det dialektala svenska nästkusin 'sysssling'.

Brylling

Brylling är på motsvarande sätt bildat till broder och hade i fornsvenska betydelsen 'kusin på fädernet'. Den isländska motsvarigheten är bræ? rungur/bræ?runga med betydelsen 'son respektive dotter till en farbror'.

Ända fram till slutet av 1800-talet kunde detta ord användas i betydelsen 'kusin (på fädernet)' jämsides med betydelsen 'tremänning', men sedan skedde ytterligare en förskjutning av betydelsen och ordet används i dag så gott som enbart i betydelsen 'fyrmänning'. Betydelsen 'tremänning' finns dock kvar i finlandssvenska. Inte heller detta ord har någon direkt

motsvarighet i andra språk. Norska och isländska använder här firmening respektive fjórmening 'fyrmänning', medan andra språk använder sammansatta uttryck som ofta bygger vidare på uttrycket för 'sysssling', t. ex. engelska third cousin, ordagrant 'tredje kusin'.

I urnordisk tid verkar man ha haft ett system där man skiljde på barn till en moster och en farbror. Troligen har man även haft ord för barn till en morbror och en faster men dessa finns inte bevarade. De två förstnämnda orden har i fornsvensk tid tagit över betydelsen hos de två sistnämnda och betecknar då 'kusin på fädernet' respektive 'kusin på mödernet'. Det nya ordet kusin omfattade båda dessa typer av kusiner och i och med att det ordet tog över tappade man en distinktion i språket. Orden sysssling och brylling har sedan förskjutits till senare generationer, först båda två till 'tremänning' och sedan brylling vidare till 'fyrmänning'.

Pyssling

Pyssling, till sist, är inte så vanligt och även om många vet att det kan användas för släktingar är det många som inte vet vilket led det ska användas för. Det vanligaste är 'femmänning', men enligt ordboken kan det även användas för 'fyrmänning'. Det förväxlas också ofta med brylling.

Betydelsen kommer av en överförd användning av pyssling i betydelsen 'liten tomt eller dylikt' och är troligen bildat av pys 'liten pojke'.

Slutkommentar

Som man kan utläsa av det ovanstående, har dessa fyra ord en ganska speciell historia. Ordet kusin finns i flera andra europeiska språk men har i några av dem en mer begränsad betydelse än i svenskan. De andra orden finns bara i dessa betydelser i svenskan och i de fall då motsvarigheter finns på andra språk har dessa en annan betydelse. Det nordiska systemet för att beteckna olika typer av kusiner har helt gått ur bruk utom i isländska och i och med att ordet kusin tagit över har de gamla orden sysssling och brylling helt förändrats i betydelse. I andra språk har dessa ord, i den mån de har funnits, helt försvunnit och betydelserna 'tremänning' och 'fyrmänning' betecknas här av andra uttryck.

Är man medveten om att de här orden kan ha delvis andra betydelser i andra delar av landet eller i våra grannländer så bör det vara problemfritt att använda dem, men om man helt vill undgå risken för missförstånd bör man förtydliga vad man menar med hjälp av "-manning"-orden; tremänning, fyrmänning osv.

Materialet till denna artikel är hämtat ur en längre artikel skriven till 1999 års upplaga av Humanistdagarna vid Göteborgs universitet. Temat i den artikeln är en jämförelse av släktskapstermer mellan de nordiska språken, engelska, tyska, franska och latin och där tar jag även upp ord för kärnfamiljen (fader, syster m.fl.) och för generationer i rakt uppstigande led, t.ex. farfar och farfars far. Om någon är intresserad eller har något att kommentera är ni välkomna att höra av er på e-post:

marika.lagervall@svenska.gu.se

			farfars farfars far	
		farfars farfar	farfars farfars bror	
	farfars far	farfars farbror	farfars fars kusin	
farfar	farfars bror	farfars kusin	farfars sysssling	
far	farbror	fars kusin	fars sysssling	fars brylling
Basperson	kusin	sysssling	brylling	pyssling

Några glimtar från Släktforskar dagarna med riksmöte i Göteborg 26-28 augusti, 2005

Allt gick av stapeln i Göteborgs kulturella och historiska centrum vid Gustav Adolfs torg. Utställningar fanns i Göteborgs Stadsmuseum (Ostindiska kompaniets byggnad från 1750) och i Kronhuset från 1654. KLGf hade sitt bord mitt i Kronhuset.

Eftersom vi körde ner först på fredagsmorgonen deltog jag endast eftermiddagstid i ordförandekonferensen.

Från 1 augusti i år heter Rötterredaktören Christer Lindström, som också presenterade sig själv.

17 oktober arrangerar Förbundet i samarbete med Bibliotekstjänst en utbildnings- och inspirationsdag för bibliotekarier med bl.a. info om Svar och Genline.

Ordförande Ted Rosvall redogjorde för nya Cd-skivor och en rad nya broschyrer (7-8 st på en månad). Åza Olofsson, informatör, är ansvarig för den verksamheten.

Yvonne Karlsson, ny ansvarig för Anbytarforum, vill under rubriken Ordet är fritt ha korta svar med angiven källa. Inga diskussioner om nu levande personer bör få förekomma. Rötterrådet arbetar f.n. med ett förslag till tidsgränser.

Lokalt stöd kan erhållas från förbundet för faktiska kostnader och begärs en månad i förväg.

Nästa års Släktforskar dagar flyttas från Stockholm till Sundbyberg och även framåt i tiden till 11-13 aug.

Släktforskningens Dag infaller 18 mars 2006 med bl.a. stor kampanj i Forum.

Invigningen på lördagen med Leif Pagrotski missade jag och många andra, då den avhölls i en alldeles för liten lokal.

Temat för föreläsningarna var "Porten mot väster" och många av föreläsningarna handlade om emigration, immigration, handel och sjöfart. Själva Riksstämman avhölls för

första gången i en kyrka, Christine kyrka och inleddes med en minikonserter med vår ordförande Ted Rosvall, kantor i Falköping som organist. Det var skön och stämningsfull musik.

Sedan vidtog själva förhandlingarna, val, motioner, resultat, budget, verksamhet och framtidsplaner. Av motionerna - 4 till antalet - var nummer två den mest debatterade. Vi använder orden förfäder och efterlevande. I motionen föreslås förlevande i st.f. förfäder, då ordet utesluter förmödrar. Förbundet föreslår att vi ersätter förfäder i släktforsksammanhang med ett redan etablerat ord, nämligen ANOR och så blev beslutet på stämman.

Själva festmiddagen gick av stapeln i Valands Festsalar, där vi fick lyssna till Källe och Osborn-historier framfört på äkta göteborgska och underhållningen i övrigt bestod av musik och körsång och en 10-årig pojke som spelade så fint och uppträdde som en riktig liten gentleman.

Västervik som jubilerar i år i släktforsksammanhang hade två väl förtjänta släktforskare som tilldelades förtjänsttecken.

Till sist vill jag uppmana alla att ge er tid till och satsa pengar på att besöka släktforskar dagarna. Man blir upplyft av alla inspirerande, fantastiska människor man möter.

Alva Lilja v.ordf.

Svenska Ostindiska kompaniet

Svenska Ostindiska kompaniets historia återkom i några föredrag under årets Riksstämman i Göteborg. Detta var ganska naturligt med tanke på att den ingår i stadens historia. En databas över rederiets ca 18000 befattningshavare, med dokument som samlats på Göteborgs universitetsbibliotek, är under uppbyggnad.

Verksam 1783-1813

1:e arkivarie Ulf Andersson, Göteborg berättade att Svenska Ostindiska kompaniet hade sitt huvudkontor i Göteborg och var verksamt mellan 1783 och 1813. Rederiet hade ensamrätt på handeln med Kina och de vanligaste importvarorna var te, vilket var helt dominerande, siden och porlin.

Inköpsresorna företogs med segelskepp byggda i Stockholm eller Göteborg och sammanlagt 37 skepp gjorde 132 resor med vardera en last på 400-1200 ton. Varje skepp hade en besättning med 100-180 man, många av dem var oerfarna och olyckor och sjukdomar orsakade dödsfall. I regel gjorde varje besättningsman två resor för rederiet. Varje resa tog 17-20 månader och planerades omsorgsfullt.

Startade på våren

Utresan startade tidigt på året och gick väster om de brittiska öarna och söderut utmed Afrikas västkust för att runda Cap Horn och mot Indonesien för att passera Jakartasundet då vindarna vände i gynnsam riktning mot Kanton i Kina. Hemresan företogs omvänt men då genom Engelska kanalen.

Kommunikationen mellan skeppen och rederiet skedde i huvudsak med brev som befordrades med andra skepp.

Stockholm och dess roteindelning 1878-1926

Sammanställt av John Sidén

Besättningsmännen bestod av olika kategorier.

-**Köpmän** som superkargörer (förhandlare) och superkargörskrivare.

-**Däcksbefäl** som kapten, styrmän, kadetter.

-**Underbefäl** som båtsmän, konstaplar (artillerikanon ombord), timmermän, segelmakare, buteljär, hovmästare.

-**Manskap** som matroser, jungmän, skeppspojkar.

-**Övriga** som fältskär, skeppspräst, kock, skeppsskrivare.

Ps

Under föredraget rapporterades att den nyligen byggda kopian av "Götheborg" nr 3 var på infärd i Göteborgs hamn efter sin jungfrufärd till Stockholm.

Originalskeppet gick 1745 på grund vid inloppet av Göteborg och förliste. Lasten av kinesiskt porslin lastades så småningom ur, men skeppsvraket lär så sent som 1800 ha funnits kvar på grundet.

Ds

Gösta Alexandersson

Vinsten rasar om virusen dör!

Det är fakta! Antivirusprogram och brandväggar har aldrig sålt så bra som nu och 2004 blev ett rekordår för försäljningen.

Microsoft försöker visserligen korra igen hålen i Windows, men hur väl kommer man att lyckas? Ja, det är väl ingen som vet. Det kan väl helt enkelt inte vara så att man själva har intressen i antivirus-branschen. Vill man verkligen bli av med virus och spam? I så fall håller man på att avskaffa sig själva.

I nästa nummer av KLGF-bladet ska vi ska försöka reda ut det där med spam, virus, trojaner mm som kan drabba din dator.

Rotemansorganisationen

1878 infördes i Stockholm en ny folkbokföringsorganisation. Reformen innebar att staden indelades i 16 distrikt s k rotar. I takt med folkökningen skapades sedan nya rotar, i regel genom att en rote delades i flera. 1926 när rotemansorganisationen avskaffades var antalet rotar 36. I varje rote förestod en roteman en expedition.

Där fördes huvudbok, bilaga till huvudbok, in- och utflyttningslängder, födelse- och dödböcker. De löpande förda huvudböckerna - mantalsböckerna - är upplagda i kameralordning, d v s rote, kvarter, fastighet, hushåll, individ. Ett häfte motsvarar en fastighet under en följd av år. Roteindelningen upphörde 1 juli 1926.

Rotarna

Rote 1 Storkyrkoroten tillhörde Storkyrkoförsamlingen och omfattade Gamla Stan. Roten bildad 1878-01-01

Rote 2 och 3 Klararoten tillhörde Klara församling och omfattade nedre Norrmalm begränsad av Tunnelgatan i norr och Malmskillnadsgatan i öster. Klararoten var från början (1878-01-01) uppdelad på två rotar men sammanslogs till en rote 1918-08-01.

Rote 4 Kungsholmsroten omfattade från början hela Kungsholmen och tillhörde hela tiden Kungsholms församling men när roteindelningen upphörde omfattade den enbart den östra delen av Kungsholmen och begränsades i väster av Scheelegatan. Roten bildad 1878-01-01.

Rote 5 Tegnérroten omfattade nedre delen av Adolf Fredriks församling (kvarteren runt Adolf Fredriks kyrka). Roten bildad 1878-01-01.

Rote 6 Observatorieroten omfattade från början hela den del av Adolf Fredriks församling som 1906-05-01 bildade Gustav Vasa församling. Emellertid delades roten 1897-10-01 och kom sedan att utgöra östra delen av Gustav Vasa församling. Roten bildad 1878-01-01.

Rote 7 Jakobsroten omfattade hela det område som från 1906-05-01 ingick i Jakobs församling. Kungsgatan är dess gräns i norr. Roten bildad 1878-01-01.

Rote 8 Roslagsroten kom att så småningom omfatta nedre delen av det område som från 1906-05-01 ingick i Johannes församling. Roten bildad 1878-01-01.

Rote 9 Humlegårdsroten omfattade östra delen av det område som från 1906-05-01 bröts ut ur Hedvig Eleonora församling och bildade Engelbrekts församling. Brahegatan var dess gräns i öster. Birger Jarlsgatan var dess gräns i väster. Roten bildad 1878-01-01.

Rote 10 Nybroroten och rote 11 Artilleriroten tillhörde Hedvig Eleonora församling och rote 10 omfattade västra delen och rote 11 östra delen av denna församlings nuvarande område. Rotarna bildade 1878-01-01.

10

Rote 12 Sofiaroten omfattade östra delen av dåvarande Katarina församling, denna del utbröts 1917-05-01 och blev Sofia församling. Roten bildad 1878-01-01.

Rote 13 Stadsgårdsroten tillhörde Katarina församling. Gränsen i väster är Åsögatan och dess gräns i söder är Folkungagatan. Roten bildad 1878-01-01.

Rote 14 Skanstullsroten omfattade från början de delar av Katarina församling som inte ingick i rote 12 och 13, alltså de västra och södra delarna. När roteindelningen upphörde omfattade den de mellersta delarna av Katarina församling. Roten bildad 1878-01-01.

Rote 15 Mariaroten omfattade från början den östra delen av Maria församling. När roteindelningen upphörde omfattade den kvarteren kring Maria kyrka. Roten bildad 1878-01-01.

Rote 16 Tantoroten omfattade det område som 1925-05-01 bröts ur Maria församling och bildade Högalids församling, alltså den västra delen av Maria församling. Roten bildad 1878-01-01.

Rote 17 Kronobergsroten var en utbrytning ur rote 4 och omfattade, när roteindelningen upphörde, mellersta delen av Kungsholmen och gräns i väster var Kronobergsgatan. Roten bildad 1885-02-12.

Rote 18 Teknologroten var en utbrytning ur rote 5 och tillhörde Adolf Fredriks församling. Roten bildad 1887-01-01.

Rote 19 Skinnarviksroten var en utbrytning ur rote 15. Norra delen av denna rote blev 1887-01-01 rote 19. Området tillhör Maria församling.

Rote 20 Narvaroten var en utbrytning ur rote 11 och omfattade västra delen av den del av Hedvig Eleonora

KLGF-bladet Nr 57, Nov 2005

församling som 1906-05-01 blev Oscars församling. Gärdet, Ladugårdsgärdet, Diplomatstaden och Djurgården omfattades av rote 20. Roten bildad 1891-01-01.

Rote 21 Vanadisroten var en utbrytning ur rote 8 och omfattade norra delen av det område som från 1906-05-01 ingick i Johannes församling. Roten bildad 1893-01-01.

Rote 22 Vasaroten var en utbrytning ur rote 6 och omfattade västra delen av nuvarande Gustav Vasa församling. Roten bildades 1897-10-01.

Rote 23 Karlsviksroten var en utbrytning ur rote 17 och omfattade från början västra delen av Kungsholmen med Kronobergsgatan som gräns i öster. 1908-10-01 kom större delen av detta område att bli rote 29, Kristinebergsroten. Båda dessa rotar utbröts ur Kungsholms församling 1925-05-01 och bildade S:t Görans församling. Roten bildad 1897-10-01.

Rote 24 Karlaroten var en utbrytning ur rote 20 och omfattade östra delen av det område i Hedvig Eleonora församling som 1906-05-01 blev Oscars församling. Skeppargatan var dess gräns i väster. Roten bildad 1899-10-01.

Rote 25 Nytorgsroten var en utbrytning ur rote 14 och omfattade södra delen av nuvarande Katarina församling. Roten bildades 1899-10-01.

Rote 26 Norrtullsroten var en utbrytning ur rote 6 och omfattade östra delen av det område i Adolf Fredriks församling som 1906-05-01 blev Matteus församling. Från början ingick hela Matteus församling i denna rote. Rote 27 Karlbergsroten utbröts 1906-05-01 och Rote 30 Birkaroten utbröts 1911-10-01.

Karlbergsroten omfattade området vid Karlbergs station och Birkaroten området norr om det område rote 27 omfattade. Karlbergsvägen var gräns

i norr för rote 27. Norrtullsroten (rote 26) bildades 1905-10-01.

Rote 27 se ovan under rote 26

Rote 28 Eriksbergsroten var en utbrytning ur rote 9 och tillhörde i sin helhet Engelbrekts församling.

Kvarteren runt Engelbrekts kyrka hörde dit liksom Tekniska högskolan, Lill-Jansskogen och Hjorthagen.

Roten bildad 1907-10-01.

Rote 29 se ovan under rote 23.

Rote 30 se ovan under rote 26.

Rote 31 Helenebergsroten var en utbrytning ur rote 16 och tillhörde sedan 1925-05-01 Högalids församling (dessförinnan Maria församling).

Den omfattade nordvästra delen av Södermalm. Roten bildades 1911-10-01.

Rote 32 Enskederoten omfattade den del av Brännkyrka församling som 1931-01-01 blev Enskede församling.

Roten bildades 1913-01-01 i och med att Brännkyrka församling då blev en del av Stockholms stad. Då bildades också rote 33 Liljeholmsroten. Den omfattade övriga delar av Brännkyrka församling.

Ur rote 33 bröts 1914-01-01 ur rote 34 Årstaroten.

Rote 33 se ovan under rote 32.

Rote 34 se ovan under rote 32.

Rote 35 Brommaroten omfattade Bromma församling som 1916-01-01 blev en del av Stockholms stad och då bildades också denna rote.

Rote 36 Helgaroten var en utbrytning ur rote 14 och omfattade den sydvästra delen av Katarina församling. Roten bildades 1917-05-01.

Porträttfynd

Jag hoppas att du har uppmärksammat databasen Porträttfynd på **Rötter** - Sveriges Släktforskarförbunds hemsida. Databasen omfattar för närvarande ca 50.000 bilder och det är släktforskare som du och jag som har gjort denna databas till den succe som den är idag.

Du kan lägga in redan identifierade bilder och de som du vill veta något om. Databasen är avsedd för visitkortsfotografier, dvs sådana foto där fotografens namn står tryckta på både fram och baksida. De ska vara hårda och i formatet 6,5 x 10,5 cm, men det finns tidiga fotografier utan fotografens namn.

I databasen finns massor av fotografier från södra Kalmar län och Öland som är oidentifierade, så sätt dig någon gång tillsammans med dina föräldrar eller någon annan av dina äldre släktingar och titta på bilderna och gör ett försök att identifiera några av dem.

Nedanstående bild finns med i databasen och tillhör Daisy Eriksson i Rockneby.

Bilden visar fyra generationer Fr. v: Almida Charlotta Adolfsdotter född 1867 i Ryssby, Egon född 1914 i Döderhult, Ida Kristina Andersdotter född 1843 i Åby och Betsy Angrie Charlotta Johansson född 1890 i Ryssby.

Släktforskerservice på biblioteken

När tillfälle ges kommer jag att besöka biblioteken i länet för att kolla deras service till släktforskarna.

Jag kommer att redovisa vad de har för material och lite hur det ser ut. Jag kommer också att försöka redovisa bibliotekets visioner för framtiden och så givetvis mitt personliga intryck av besöket.

Mitt första besök var i **Oskarshamn** och där finns två läsapparater i studierummet och en dator utanför som innehöll Geline, Sveriges Befolkning 1890 och Sveriges Dödbok 1947- 2003. Det finns också en dator med PLFs databas, men den är avgiftsbelagd. Det finns dock listor i pärmar fram till ca 1900.

Mikrokort och rullfilm finns för Oskarshamnssocknarna plus Högsby och Fliseryd fram till 1897, men därefter finns ingenting. Förmodligen finns det heller inget intresse från bibliotekschefen Ing-Britt Runermarks sida att skaffa något heller, för när jag ville ha upplysningar så svarade hon ytterst korthugget och så klippte hon av med:

- Vad det något mer du ville? – sedan gick hon.

En vision hann hon dock med. Det var tydligen för få läsapparater och det planerades att köpa en till det facila priset av 90.000 kronor (sic!).

Tyvärr inget större nöje att besöka detta bibliotek och man går därifrån nästan lite förgrymmad.

Mönsterås.

När man kommer till Mönsterås så blir man på mycket bättre humör. Här finns alla mikrokort t.o.m. 1930 för socknarna i Mönsterås. Tyvärr är släktforskarrummet inte mycket större än en garderob, men där ryms i alla fall två läsapparater. Utanför står två datorer, men bara Geline på

den ena av dem. Bra att en skrivare är kopplad till den. Den andra datorn är till för synskadade, så att texten kan förstöras upp och till den är kopplad en scanner.

Torsås

Här är också ett litet bibliotek, men med vissa visioner.

Tyvärr är det är samma sak här att rummet där 2 läsapparater står inte är mycket större än en garderob, men bibliotekschefen Karin Seebass påpekade att blir intresset stort så måste det till bättre utrymme.

I ett rum intill finns en dator med Geline och en multimediatator med scanner att användas för utskrifter av olika slag. Rullfilm finns och mikrokort till 1920, i vissa fall till 1930.

På datorn finns Sveriges befolkning 1890, 1970 och 1980 plus Sveriges dödbok 1947-2003. När det kommer någon utifrån som behöver extra information så ringer hon Conny Gustafsson, som är aktiv i KLGF.

Helt klart är att detta bibliotek ser positivt på släktforskare och som en naturlig del i bibliotekets utbud av tjänster.

Färjestaden

Här finns en trasig mikrokortsläsare och en dator med Geline och några CD-skivor inlagda, Sveriges befolkning 1970, Sveriges dödbok 1947-2003.

Mikrokort finns för alla socknar på södra Öland fram till sekelskiftet och sedan finns ministerialböckerna, dvs födda, vigda, döda fram till 1933. Församlingsboken efter 1900 finns i utdrag, 1900, 1910, 1920 och 1930.

Vill du göra något arbete med dator, så finns det också, med skrivare.

Jan Jutefors

Avsändare
Kalmar Läns Genealogiska Förening
Ryssbyvägen 15
S-380 30 ROCKNEBY
SWEDEN

B

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med den nya adressen på baksidan

Efterlysning

Tomas Isaksson i Karlstad har börjat att arbeta med att översätta alla nummer ”utom staden” till nuvarande adresser.

På Samhällsbyggnadskontoret på Kalmar Kommun hittade Thomas en karta från 1860-talet med tillhörande bok som visar tomterna ”utom staden”. Han har skrivit av denna bok som visar tre serier nummer. Den första nummerserien verkar inte ha kommit till användning. Den andra serien motsvarar

fastigheten på kartan och den tredje serien motsvarar fastigheten i husförhörslängden.

Tabellen som Thomas har gjort kommer att finnas tillgänglig på släktforskarrummet i Kalmar.

Nu vill Thomas komma i kontakt med forskare som kanske har gjort något tidigare för att hitta adresserna, eller som vill vara med att utveckla denna tabell och se till att det blir lätt att hitta var folk bodde.

Kontakta Thomas på följande adress:

Thomas Isaksson
Lambergsgatan 13
652 21 KARLSTAD

Mobil: 070- 592 56 32

Epost: info@isaksson.se

Säljes

Register - Kalmar stad

Register över husförhörslängder i Kalmar stadsförsamling, slottsförsamling och landsförsamling.
Beställ från Lena Nilsson
lena.nilsson@mbox369.swipnet.se.
Pris 25 kr + porto.

Gårdsgenealogier från Torsås

Tomas Arikssons 16 gårdsgenealogier beställs på tmz@home.se.
De kostar 80 kr/st + porto.

Äldre omgångar av släktforskar/föreningsblad säljes. **Kontakta Anders Elofsson.**

Bårstad by i Dörby socken

Gårdar och människor. Preliminär sammanställning över personer och gårdar i Bårstad, Dörby socken åren 1700-1850 (ca 20 sidor). Sammanställt av Per G Cronstrand, Tel 0303-77 13 39. E-post: per.cronstrand@eboxtninet.se. Kontakta Lena Nilsson för kopia. Kostnad 30 kr + porto.

Mikrokort över födda vigda

döda:
Yxnerum (1860-91) 20 kr + porto.
Kontakta Lena Nilsson.

Född i Sunderland

Ingrid Petersson, Lund, har givit ut en bok om sin barndom och uppväxt i England. Ingrid har beslutat att ev intäkter helt tillfaller KLGF. Boken kostar 100 kr inkl porto och inbetalas på pg 436 19 72 – 5. Märk talongen ”Ingrid Peterssons bok”.

Gamla KLGF-bladet

Gamla nummer av KLGF-bladet säljes för 10 kr/st + porto. De flesta nummer finns kvar.